



ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: „Международни отношения“

Лектор: проф. д.ю.н. Надя Бояджиева, доктор по Нова и съвременна обща история (История на балканските държави), професор и доктор на юридическите науки по Международно право и международни отношения

Телефон: +359 884 54 77 75, +359 886 568 862

Имейл: nboyadjieva@balkanstudies.bg, nadiaboyadjieva@gmail.com

Хорариум: 30 часа лекции, 20 кредита

Анотация (до 150 думи):

Курсът предлага преглед и анализ на основните теории в науката за международните отношения /МО/ и международната политика с фокус върху фундаменталните теоретични дебати в МО и тяхното взаимодействие с емпиричната социална наука. Основните акценти са поставени върху: връзка между история, международно право, международна политика, дипломатия и МО; нива на анализ на теории на МО и международната политика и дебатът относно бъдещето на теорията на МО; въпросът за суверенитета, анархията и държавната система; въпросът за силата, разпределението на силата, полярността и международния ред, хегемонията, йерархията, разпределението на силата в международната система; типове и видове международни системи; демокрацията и МО, стратегическите взаимодействия, дилемата за сигурността, международните институции, идеи и възприятия.

Специално внимание е отделено върху очертаването на принципите, методите и подходите в дипломатията на Великите сили, както и тяхното развитие с оглед на промените в глобалната геополитика. Друг важен акцент е поставен върху взаимодействието между международните организации и тяхната роля за съхраняване на мира и международната сигурност на регионално и универсално равнище.

Тематично съдържание на курса (кратко описание по теми или модули):

Тема / Модул 1: Въведение в международните отношения – интердисциплинарен подход и основни теоретични дебати

Тема / Модул 2: Нива на анализ в теорията на МО – история, международно право, дипломатия и политика

Тема / Модул 3: Суверенитет, анархия и държавна система в международните отношения

Тема / Модул 4: Сила, полярност и международен ред – хегемония, йерархия и разпределение на силата

Тема / Модул 5: Типове международни системи – от Вестфалската система до съвременността

Тема / Модул 6: Държавни и недържавни актьори – роля, взаимодействия и стратегическо поведение

Тема / Модул 7: Дипломатия на Великите сили – принципи, методи и съвременни трансформации



ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Тема / Модул 8: Международни организации, мир и сигурност на регионално и универсално равнище

Тема / Модул 9: Демокрация, глобализация и нови заплахи за международната сигурност

Тема / Модул 10: Неореализъм, неолиберализъм, конструктивизъм и постмодернизъм – бъдещето на теорията на МО

Форми на обучение и оценяване:

Хибридна форма на обучение

Писмена форма на оценяване

Курсов проект /10-12 стр./ по избрана от студента тема.

Компетентности, придобити в резултат на обучението (3-5 точки):

- Познаване и критичен анализ на основните теории и теоретични дебати в МО и международната политика.
- Способност за прилагане на различни нива на анализ при изследване на поведението на държавни и недържавни актьори в международната система.
- Разбиране на механизмите на дипломатията, разрешаването на спорове и управлението на конфликти в исторически и съвременен контекст.
- Умения за оценка на ролята на международните организации и институции за поддържане на мира, сигурността и сътрудничеството на регионално и глобално равнище.
- Способност за самостоятелно формулиране и защита на тези и аргументи в концептуална рамка, посредством прилагане на съвременни теоретични постановки към актуални проблеми на международната политика.

Литература:

Александров, Е. Речник по международни отношения. С., 2001

Виенската конвенция за дипломатическите отношения. В: Международни отношения. кн.4/1998, с.113-126

Баева, Искра. Източна Европа през XX век. Идеи, конфликти, митове. София: Парадигма, 2010

Баев, Йордан. Системата за европейска сигурност и Балканите в годините на Студената война. София: Дамян-Яков, 2010

Бояджиева, Надя, Международни отношения. София: Албатрос, 2017

Бояджиева, Н. Русия, НАТО и средата на сигурност след Студената война 1989–1999. Част 1, София: ИК Д. Убенова, 2013

Бояджиева, Н. Митове и реалности в международните отношения през XX век. – В: История, митология, политика. Колева, Д. и К.Грозев (съст.), София, Университетско издателство „Кл.Охридски“, 2010, с. 330-334

Бояджиева, Н. Разведвяването в Европа през 70-те години на XX в. и двуполюсната международна система (някои теоретични, правни и исторически аспекти). – Международна политика, Издание на Югозападния университет, Правно-исторически факултет. год. XI, 2015,



ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

брой 2, 2015, стр.7-20. Достъпно и онлайн на следния адрес:

<http://www.law.swu.bg/ip/mod/data/view.php?id=18>

Бояджиева, Н. Кубинската криза и нейните геополитически последици. – Геополитика, София, бр. 5/ 2016, стр. 150-157.

Бояджиева, Н. Международните отношения и сродните социални и хуманитарни науки.“ – „Studia Juris“, Юридически факултет на ПУ „П. Хилендарски“, кн. 2, декември, 2016, стр.1-14, достъпно онлайн на: <http://studiaiuris.com/en/17>

Бояджиева, Н. Концепциите за сигурността и правата на човека в съвременните международни отношения и международна политика. – “Международна политика“, издание на Правно-исторически факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски“, кн.1/2016, Благоевград, с.26-44

Бояджиева, Н. Науката за международните отношения в съвременния свят. – Годишник на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, том XXI, Варна, 2015, стр. 165-188 студия

Бояджиева, Н. Международната сигурност като елемент на съвременната международна система. – В: Правото – традиции и перспективи. Сборник юбилейна научна конференция по повод на 25 години от създаването на Юридически факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски. София: Сиела Норма АД, 2018, стр.793-804

Вайденфелд, В., Веселс, В. Европа от А до Я. Справочник по европейска интеграция, 2002

Ваис, Морис, Международните отношения след 1945 г. С., 2004

Генов, Г. Еньо Савов. Теория и практика на международните преговори. Преговори и преговорен процес. София, Издателски комплекс – УНСС, 2016

Доурти, Дж. и Р. Пфалцграф-Младши. Теории за международните отношения в две части. С., 2004

Кисинджър, Хенри, Дипломацията. С., 1997

Кисинджър, Х., Политиката. С., 2002

Кожухаров, Йордан. Дипломати, консули, протокол. София: Труд, 2006

Йелавич, Барбара. История на Балканите. Т. I: XVIII-XIX век. Т. II: XX век. София 2003.

Машев, Димитър, Дипломатическо право. С., 1992

Мирчева Христина, Глобалната конфронтация в глобалната политика. История на международните отношения 1945 - 1995. С., 1999

Пантев, А., Хр. Глушков, Р. Мишев. История на Новото време. В. Търново, 2004

Пантев, Пламен. Международните преговори в областта на сигурността. София: СофиР, 2006

Стателова, Елена, Грънчаров, Стойчо, История на българската дипломация (1879- 1913 г.). С., 1994

Стефанов, Г., Видин, Бл. и др. Международни отношения. Международно право. Дипломация, Кратка енциклопедия. София: Сиела, 2001

Стефанов, Георги. Теория на международните отношения. София: Сиела, 2008

Стефанов, Г. Теория на международната сигурност. София: Сиела, 2008

The Balkans in the Cold War. Rajak, Sv., Botsiou, K., Karamouzi, E., Hatzivassiliou, E. (Eds). Palgrave Macmillan, 2017

The Routledge Handbook of Balkan and Southeast European History. John R. Lampe and Ulf Brunnbauer (Eds). Routledge, 2021



ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

The Globalization of World Politics. An Introduction to International Relations. Ed. By Baylis, J.&Steve Smith, Oxford, 2001

Hedley Bull, "The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics," Columbia Univ. Press, 1977.

Boyadjieva, Nadia. The USSR and Yugoslavia's Policy of Nonalignment, 1955–1980. - The Soviet Union and Cold War Neutrality and Nonalignment in Europe. Kramer, M., A.Makko, P. Ruggenthaler (Eds).The Harvard Cold War Studies Book Series. Lanham: Lexington Books, 2021, pp. 356-375

Gallagher, T. The Balkans After the Cold War: From Tyranny to Tragedy. Routledge, 2003

Gallagher, T. The Balkans in the New Millennium: In the Shadow of War and Peace. Routledge, 2005

Evans, Graham and Jeffrey Newnham. The Penguin Dictionary of International Relations. L., 2002

Naimark, Norman. Stalin and the Fate of Europe: The Postwar Struggle for Sovereignty. Cambridge, MA: Belknap Press: An Imprint of Harvard University Press, 2019

David J. Singer, "The Level-of Analysis Problem in International Relations," in Klaus Knorr and Sidney Verba, eds., The International System: Theoretical Essays (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1961), pp. 77-92.

Peter Gourevitch, "The Second Image Reversed: The International Sources of Domestic Politics," International Organization, Vol. 32, No. 4 (Autumn 1978), pp. 881-911.

Michael Sullivan, "Theories of International Relations: Transition versus Persistence," Palgrave, 2001.

G. John Ikenberry, "Illusions of Empire," Foreign Affairs, Vol. 83, No. 2 (March-April 2004), pp. 144-156.

7

Robert Jervis, "The Remaking of a Unipolar World," The Washington Quarterly, Vol. 29, No. 3 (Summer 2006), pp. 7-19.

Niall Ferguson, "The Unconscious Colossus: Limits of (& Alternatives to) American Empire," Daedalus, Vol. 134, No. 2 (Spring 2005), pp. 18-33.

Andrew Hurrell, "Pax Americana or the Empire of Insecurity?" International Relations of the Asia-Pacific, Vol. 5, No. 2 (August 2005), pp. 153-176.

Jack Snyder, "The Crusade of Illusions: Review Essay," Foreign Affairs, Vol. 85, No. 4 (July/August 2006), pp. 183-189.

G. John Ikenberry, "Power and Liberal Order: America's Postwar World Order in Transition," International Relations of the Asia-Pacific, Vol. 5, No. 2 (August 2005), pp. 133-152.

David A. Lake, "Theory Is Dead, Long Live Theory: The End of the Great Debates and the rise of Eclecticism in International Relations," European Journal of International Relations, Vol. 19, No. 3 (September 2013), pp. 567-587.

Robert Jervis, "Realism, Neoliberalism, and Cooperation: Understanding the Debate," International Security, Vol. 24, No. 1 (Summer 1999), pp. 42-63.

Gideon Rose, "Neoclassical Realism and Theories of Foreign Policy," World Politics, Vol. 51, No. 1 (October 1998), pp. 144-172.

3

Jeffrey W. Legro and Andrew Moravcsik, "Is Anybody Still a Realist?" International Security, Vol. 24, No. 2 (Fall 1999), pp. 5-55.



ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

-
- Michael W. Doyle, “Liberalism and World Politics,” *American Political Science Review*, Vol. 80, No. 4 (December 1986), pp. 1151-1169.
- Martha Finnemore and Kathryn Sikkink, “Taking Stock: The Constructivist Research Program in International Relations and Comparative Politics,” *Annual Review of Political Science*, Vol. 4 (Palo Alto: Annual Reviews, 2001), pp. 391-416.
- John Lewis Gaddis, *Strategies of Containment: A Critical Appraisal of American National Security during the Cold War*, rev. and expanded ed. (New York: Oxford University Press, 2005), pp. 3-86.
- Melvyn P. Leffler, *For the Soul of Mankind: The United States, the Soviet Union, and the Cold War* (New York: Hill and Wang, 2007), pp. 11-84.
- Robert Jervis, “Was the Cold War a Security Dilemma?” *Journal of Cold War Studies*, Vol. 3, No. 1 (Winter 2001), pp. 36-60.
- Colin Dueck, *Reluctant Crusaders: Power, Culture, and Change in American Grand Strategy* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2006), pp. 82-113.
- Colin Kahl, “Constructing a Separate Peace: Constructivism, Collective Liberal Identity, and Democratic Peace,” *Security Studies*, Vol. 8, No. 2 (Winter 1998-9/Spring 1999), pp. 94-144.
- Human Security Report Project, *Human Security Report 2013: The Decline in Global Violence: Evidence, Explanation, and Contestation*, (Vancouver: Human Security Press, 2013).
- Boyadjieva, N. The Impact of the Cold War on the Origins and Evolution of International Human Rights Regimes. – In: *Krakowskie Studia Miedzynarodowe*, N3 (VI), Krakow, 2009, pp. 47-58
- Joseph S. Nye, Jr., “The Future of American Power: Dominance and Decline in Perspective,” *Foreign Affairs*, Vol. 69, No. 6 (November-December 2010), pp. 1-9.
- Stephen G. Brooks and William C. Wohlforth, “The Rise and Fall of the Great Powers in the Twenty-First Century: China’s Rise and the Fate of America’s Global Position,” *International Security*, Vol. 40, No. 3 (Winter 2015/16), pp. 7–53.
- G. John Ikenberry, Michael Mastanduno, and William C. Wohlforth, “Unipolarity, State Behavior, and Systemic Consequences,” *World Politics*, Vol. 61, No. 1 (January 2009), pp. 1-27.
- Daniel W. Drezner, “Why Military Primacy Doesn’t Pay (Nearly As Much As You Think),” *International Security*, Vol. 38, No. 1 (Summer 2013), pp. 52-79.
- Robert Jervis, “Unipolarity: A Structural Perspective,” *World Politics*, Vol. 61, No. 1 (January 2009), pp. 188–213.
- 4
- G. John Ikenberry, “Power and Liberal Order: America’s Postwar World Order in Transition,” *International Relations of the Asia-Pacific*, Vol. 5, No. 2 (August 2005), pp. 133-152.
- Stephen G. Brooks and William C. Wohlforth, “The Once and Future Superpower: Why China Won’t Overtake the United States,” *Foreign Affairs*, Vol. 75, No. 3 (May-June



ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

2016), pp. 91-104.

Week 5. NATO and the Warsaw Pact: Alliance Dynamics and Cold War Politics

Stephen Walt, *The Origins of Alliances* (Ithaca, NY: Cornell University Press, 1987), pp. 33-40.

Charles S. Maier, “Hegemony and Autonomy within the Western Alliance,” in Melvyn P. Leffler and David S. Painter, eds., *Origins of the Cold War: An International History*, 2nd ed. (New York: Routledge, 2005), pp. 221-236.

Mark Kramer, “The Soviet Union and Eastern Europe: Spheres of Influence,” in Ngaire Woods, ed., *Explaining International Relations Since 1945* (New York: Oxford University Press, 1996), pp. 98-125.

Vojtech Mastny, “Imagining War in Europe: Soviet Strategic Planning,” in Vojtech Mastny, Sven S. Holtmark, and Andreas Wenger, eds., *War Plans and Alliances in the Cold War: Threat Perceptions in the East and West* (New York: Routledge, 2006), pp. 15-45.

Stephen M. Walt, “Alliances in a Unipolar World,” *World Politics*, Vol. 61, No. 1 (January 2009), pp. 86-120.

Robert B. McCalla, “NATO’s Persistence after the Cold War,” *International Organization*, Vol. 50, No. 3 (Summer 1996), pp. 445-475.

Gaddis, *Strategies of Containment*, pp. 274-358.

Stephen G. Brooks and William C. Wohlforth, “International Relations Theory and the Case against Unilateralism,” *Perspectives on Politics*, Vol. 3, No. 3 (September 2005), pp. 509-524.

G. John Ikenberry, *Liberal Leviathan: The Origins, Crisis, and Transformation of the American World Order* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2011), pp. 1-32.

Xenia Wickett, ed., *America’s International Role under Donald Trump* (London: Royal Institute of International Affairs, January 2017), pp. 1-57

Допълнителна информация (по желание) Преподавателят предоставя допълнителна литература и лекционни материали в процеса на обучението.

Курсът може да се проведе на български и на английски език.